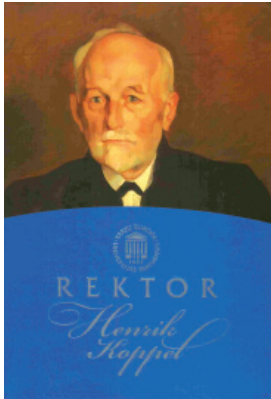

Arstist rektor ja Eesti ühiskonna sepiataja

Andres Soosaar – Eesti Arst

Ken Kalling. Rektor Henrik Koppel.
Tallinn, Aasta Raamat OÜ, 2007, 164 lk.

Tartu Ülikool on algust teinud biograafiliste raamatute sarjaga rahvusülikooli rektoritest ning selle raames on TÜ arstiteaduskonna meditsiiniajaloo õppejõu Ken Kallingu sulest ilmunud ka ülevaade Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli esimese rektori professor Henrik Koppeli (1863–1944) elust ja tegevusest.

Professor Koppel tegutses suure innu ja eduga õige erinevates valdkondades alates arstimisest ja Tartu Ülikooli juhtimisest kuni mitmete Tartu oluliste hoonete (EÜSi maja, praegune Miina Härma Gümnaasium, sõjas hävinud Vanemuise teatrimaja) ehitamise korraldamiseni ning tähtsate eesti seltside (Vanemuise Selts, Õpetatud Eesti Selts, Eesti Kirjanduse Selts, Eesti Arstide Selts) juhtimiseni.

Meditsiiniski oli tema tegevus väga mitmekesine ja viljakas. Ta lõpetas Tartu Ülikooli arstiteaduskonna 1890. a ning kaitses 1891. a doktoriväitekirja, mis sisaldas kirjanduse ülevaadet sepsise kohta aastatel 1880–1890. Dr Koppeli oma arstitöö algas Tartus sisehaiguste polikliinikus ja Muuli leprosooriumis ning õige peatselt alustas ta ka spetsialiseerumist tol ajal üsna haruldasele kõrva-nina-kurguhaiguste alale, saades sel alal eradotsendiks 1905. a ning 1920. a Tartu Ülikooli korraliseks professoriks.

Henrik Koppelil on väga suured teened rahvusliku ülikoolihariduse korraldamisel, 1918. a valiti ta koos Aleksander Paldrocki ja Johan Kõpuga esimesteks eesti soost Tartu Ülikooli professoriteks. Aastatel 1920–1928 töötas ta Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli esimese rektorina ning seejärel veel 4 aastat üliõpilasasjade prorektorina.

Raamatu andmetel on professor Koppelil tähtis roll ka ajakirja Eesti Arst asutamisel, sest just tema oli teinud 30. jaanuaril 1920 Tartu Eesti Arstide Seltsi koosolekul ettepaneku asutada selline väljaanne. Seega sai ta võimaluse kirjutada ajakirjale eessõna, mis ilmus selle esimeses numbris 1922. a jaanuaris.

Kokkuvõttes on raamat mitmekesiseks, kuid ometi põgusaks portreeks meditsiiniprofessor Henrik Koppelist kui Eesti vaimuelu suurmehest, kelle tegemiste mitmed aspektid vajaksid siiski veel põhjalikumat uurimist.

andres.soosaar@eestiartst.ee